

Rizikové skupiny LS 1

DOMÁCÍ NÁSILÍ
PHDR.HANA PAZLAROVÁ, PH.D.

Termíny a témata

- 9.2. – domácí násilí
- 23.2 – syndrom CAN
- 9.3. – obchod s lidmi
- 23.3. - bezdomovectví
- 30.3. - prostituce
- 20.4. – závislost na alkoholu
- 27.4. – nealkoholové drogy
- 4.5. – jiné závislosti
- 11.5. – riziková mládež
- 18.5. – extrémistické skupiny
- 25.5. – chudoba a nezaměstnanost

Změna vyhrazena ☺

Podmínky atestace

- Prezentace skupinové práce
- Písemný test

Zadání skupinové práce

- Zmapování služeb pro vybranou cílovou skupinu na území Prahy (nebo po dohodě jinde).
- Příprava prezentace v délce 10-15 min.
- Prezentace bude vždy navazovat na téma odpřednášené v příslušné hodině.

Doporučená literatura

- Hrča, M. Sociální deviace. Praha: Slon, 2000
- Wágnerová, M. Psychopatologie pro pomáhající profese, Praha: Portál, 2004
- Matoušek, O. a kol.: Encyklopedie sociální práce, Praha: Portál, 2014
- Válková, H., Kuchta a kol. Základy kriminologie a trestní politiky, Praha: C.H.Beck, 2012
- A další ...

Domáci násilí

Jaké jsou projevy domácího násilí?

- Porucha vztahu mezi blízkými osobami
- Ne každá porucha vztahu je domácím násilím!

Domácí násilí je dlouhodobě se opakující, jednostranné fyzické, psychické, sexuální, sociální či ekonomické násilí ve vztahu mezi blízkými osobami bydlícími ve společném obydlí.

- DN je hodnoceno jako silně traumatizující delikt, týrající osobou je blízký člověk
- Bez emocionálního vztahu by se DN nerozvinulo, oběť by reagovala radikálně

Soused x partner

- Pocity a reakce

Reakce oběti

- Emocionální stres
- Stud
- Pokles sebevědomí
- Sociální izolace
- Obavy z reakcí okolí (x reálné nepochopení okolím, sekundární viktimizace)

- Identifikováno jako společenský problém na přelomu 70./80.let 20.st. v USA (1974 první azylový dům ro týrané ženy)
- Původně jako násilí na ženách.
- Později rozšířeno i na muže či seniory
- Feministický přístup – deklaruje genderovou perspektivu
- Kriminologický přístup – bez ohledu na pohlaví a věk pachatele i oběti

Znaky domácího násilí

- Výskyt incidentů – přítomnost násilí
- Vztahová asymetrie – trvalá a neměnná diferenciací rolí
- Opakující se cyklus domácího násilí
- Eskalace ve frekvenci a intenzitě (není nezbytná pro definici DN)

Cyklus domácího násilí

- Fáze vzrůstání napětí
- Fáze násilí
- Fáze klidu, nebo zdánlivých „lábánek“
- Střídání fází způsobuje viktimizační následky, postupně snižuje schopnost oběti reagovat
- Oběť ve fázi klidu věří ve vyřešení situace

Syndrom týraného partnera

- Kompletní cyklus domácího násilí proběhne nejméně dvakrát

Nátlakové kontrolující násilí

- Varianta psychického týrání
- Permanentní deprimující nátlak, z normy vybočující kontrola oběti
- Mizí klasický cyklus, průběžné permanentní projevy
- Oběť je zcela podřízená, zbavená vlastní vůle, ve všem (včetně intimacy) musí žádat o souhlas pachatele.

Domácím násilím není

- Vzájemné násilí ve vztahu
- Vyprovokované násilí
- Patologické vztahy na základě poruchy osobnosti partnerů

Legislativa

- § 199 TZ – „týrání osoby žijící ve společném bydlení“
- Z.č. 135/2006 Sb. – ochrana před DN, institut *vykázání násilné osoby ze společného bydlení*, *intervenční centra* na pomoc obětem ohroženým DN

Výskyt

- V ČR asi v 16% vztahů (STEM 2001, 2006)
- Různé výsledky podle metodologie

Násilí na mužích

- Málo poznatků, obvykle se uvádí 2-4% z populace
- Percepce i viktimizace jsou u mužů složitější – identita oběti + další sociální stigmatizace spojená stereotypy o mužích.

Násilí na seniorech

- Podle WHO 4-6%, podle o.s.Život 90 13% fyzické týrání, 20% psychické týrání
- Pachatelé často děti obětí – stud, sebeobviňování obětí
- Často závislost na týrající osobě, obavy z budoucnosti v případě zveřejnění

Služby pro oběti DN

- Skupinová prezentace

Služby pro pachatele

- DN vyžaduje multidisciplinární přístup, restrikce vůči pachateli nestačí
- Odloučení agresora od oběti není dostačující, pokud příčina zůstává neřešená
- Vzdělávací, poradenské, terapeutické služby pro pachatele – cílem je změna chování, komunikačních vzorců a způsobů řešení konfliktů

- Edukace pachatele – kontext a dopady DN, uvědomění si násilného chování
- Hodnotová orientace – přehodnocení osobních postojů, zkušeností, pocitů
- Změna chování – nácvik nových strategií s využitím kognitivně-behaviorální terapie